

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH

(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Osmanlı İdaresinde Balkanlar	TAR264	4	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (Yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki idari yapısını, bölgesel yönetim uygulamalarını ve merkez-taşra ilişkilerini incelemektedir. Eyalet sistemi, tımar düzeni ve yerel halklarla kurulan idari-siyasi ilişkiler tarihsel belgeler ışığında değerlendirilir. Ayrıca Osmanlı idaresinin Balkan toplumları üzerindeki uzun vadeli etkileri ve bölgenin sosyo-politik dönüşümü ele alınır.				
Ders İçeriği	Yeniçağ Avrupa Tarihi dersi, Türk milletinin en fazla münasebet kurduğu ve tarihinin şekillendiği olaylarla gelişmeleri havi medeniyetlerden biri olan Avrupa'nın tarihini, coğrafyasını, ülkelerini, sosyal ve kültürel atılımlarını Yeniçağ döneminin zaman sınırlaması içerisinde konu almaktadır. Bahsi geçen zaman kesiti ise İstanbul'un fethedildiği 1453'ten Fransız İhtilali'nin meydana geldiği 1789 yılına kadar olan, günümüzün fikriyatını, anlayışını ve temel meselelerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemiş birçok olayın yaşanmış olduğu 336 senedir. İlk haftalardaki dersler, Yeniçağ Avrupa'sını hazırlayan Ortaçağ'daki tarihî gelişmelerin anlatımına ayrılmıştır. Kavimler Göçü, Roma İmparatorluğu'nun bölünmesi ve Batı kanadının yıkılması, Avrupa uluslarının şekillenmesi, Feodalite ve Skolastik düşünce, Avrupa'nın siyasi konjonktürü gibi meseleler bu derslerde anlatılarak Yeniçağ Avrupa Tarihi'nin zemini hazırlanır. Sonraki derslerde Yeniçağ'ın başındaki dönüm noktası olan olaylar İstanbul'un fethiyle Bizans'ın yıkılışı, Amerika'nın keşfi, Büyük Coğrafya Keşifleri, Rönesans, Reform, Askerî Devrim, Aydınlanma Çağı ve düşünürleri gibi konular kronolojik olarak ele alınır ve bu gelişmelerin Avrupa ve dünya tarihine etkileri tartışılır. Bunların yanı sıra Modern Avrupa'nın kuruluna giden süreçte ülkelerin ve devletlerin şekillenmesi işlenerek Papalık, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, İspanya, Portekiz, Lehistan, Felemenk, İskandinav ülkeleri ile çoğu günümüzde mevcut olmayan bazı küçük devletçikler ve şehir devletleri anlatılır. Coğrafi keşiflerin Avrupa ekonomisi ve dünya ile ilişkiler üzerindeki etkisi incelenir. Reform ve Karşı-Reform hareketleriyle birlikte dinî yapının kırılması ve mezheplerin oluşumu değerlendirilir. Rönesans'ın düşünce, sanat ve bilim üzerindeki etkileri tartışılır. Mutlak monarşilerin yükselişi ve merkezîyetçi devlet yapılarının oluşumu analiz edilir. Habsburglar, Bourbonlar, Tudorlar gibi önemli hanedanlar incelenir. Otuz Yıl Savaşları ve Westphalia Barışı'nın Avrupa dengelerine etkisi ele alınır. Yeniçağ'da Avrupa'da ticaretin gelişimi, merkantilizm ve sömürgecilik süreçleri işlenir. Bilimsel Devrim'in düşünce hayatına etkisi ve Aydınlanma fikirleri üzerinde durulur. Burjuvazinin yükselişi ve sınıfsal yapının değişimi incelenir. Avrupa'daki şehirleşme, eğitim ve gündelik yaşam koşulları gözden geçirilir. Osmanlı-Avrupa ilişkileri, diplomasi ve savaşlar bağlamında değerlendirilir. 17. ve 18. yüzyıldaki ekonomik krizler ve isyan hareketleri tartışılır. Fransa'daki 1789 Devrimi ile Yeniçağ'ın son bulması süreci incelenir. Yeniçağ zaman kesitinde meydana gelen önemli gelişmeler, olaylar, savaşlar, bilimsel atılımlar, literatüre geçen önemli yazınsal ve sanatsal aktiviteler de yine dersin konuları arasında yer almaktadır. Dersler işlenirken öğrencilere, hazırlanmaları istenen konularla alakalı söz verilerek derse katılımları sağlanır. Böylece tarihsel olayları neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirme yetkinliği gelişir. Bu ders, 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar Avrupa'nın siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerini inceler. Dersin başlangıcında Rönesans'ın Avrupa'da yarattığı entelektüel ve kültürel dönüşüm ele alınır. Reform hareketleri ve Protestanlık ile Katoliklik arasındaki mücadeleler detaylandırılır. Avrupa'da merkezi devletlerin güçlenmesi ve mutlak monarşilerin yükselişi incelenir. Keşifler çağı ve sömürgecilik faaliyetleri, ekonomik ve politik sonuçlarıyla tartışılır. Ders, Osmanlı ve Avrupa ilişkilerini ve diplomatik gelişmeleri de kapsar. Avrupa'daki sosyal yapılar, feodalizmden modern topluma geçiş süreçleri üzerinden değerlendirilir. Ticaret devrimi ve kapitalizmin ilk izleri üzerinde durulur. Bilim Devrimi ve Aydınlanma düşüncesinin Avrupa toplumuna etkileri ayrıntılı olarak işlenir. Avrupa'da savaşlar ve diplomasi pratiği, özellikle 30 Yıl Savaşı ve Westphalia Antlaşması üzerinde durulur. Fransa, İngiltere, İspanya, Hollanda gibi önemli devletlerin iç ve dış politikaları incelenir. Ders boyunca önemli tarihi figürlerin etkileri ve düşünce akımları analiz edilir. Sanat, edebiyat ve mimarideki gelişmeler kültürel tarih perspektifiyle ele alınır. Yeniçağ Avrupa'sında ekonomik yapılar, ticaret yolları ve şehirleşme incelenir. Toplumsal hareketler ve halk ayaklanmaları dersin önemli konuları arasındadır. Aile, kadın ve günlük yaşam alanları sosyal tarih perspektifiyle değerlendirilir. Avrupa'da eğitim, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler tartışılır. Ders, Avrupa'nın küresel etkisini artırdığı sömürgecilik ve deniz aşırı ilişkilerle sonlanır. Öğrenciler, Avrupa'nın bu dönemdeki dönüşümünü çok boyutlu olarak kavrayarak, modern Avrupa'nın temellerini anlamayı amaçlar. Öğrenciler, Avrupa tarihinin oluşumunu sağlayan olay ve vakaları öğrenir ve bunların çağımıza intikal ederken geçirdiği safhaları görerek bağlantı kurar. Sonuç olarak ders, tarihsel bilgiyle güncel konjonktürü bağdaştırabilen ve bunu tarihsel derinlikle yapabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlar.				

	Zafer Gölén, Abidin Temizer – Balkan Tarihi, Zafer Gölén, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkan Şehirleri, Zafer Gölén, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkanlar'da Gündelik Hayat, Zafer Gölén, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkanlar'da Kültürel ve Sosyal Hayat, KAYNAKLAR, ., Ahmedî – Dâstân ve Tevârih-i Mülûk-i Â-i Osmân, Âli Mustafa Efendi – Kûnhü'l-Ahbâr, Anonim Târih-i Â-i Osmanlar, Âsafnâme, Aşıkpaşazade – Tevârih-i Â-i Osman, Celâlzâde Mustafa Çelebi – Tabakâtü'l-Memâlik, Dervîş Mehmed (Nakşî) – Tarih-i Nakşî, Enverî – Düstûrnâme-i Enverî, Feridun Bey – Münşeâtü's-Selâtin, Hasan b. Mahmûd el-Busnevî – Târih-i Â-i Osman, Hoca Nişancı – Kanunnâme-i Â-i Osman, Hoca Saadeddin Efendi – Tâcü't-Tevârih, İdris-i Bitlisî – Heşt Behîşt, Karamanlı Nişancı Mehmed Paşa – Târih-i Â-i Osman, Kâtibî – Tevârih-i Â-i Osmân, Kemalpaşazâde (İbn Kemal) – Tevârih-i Â-i Osman, Lütfî Paşa – Tevârih-i Â-i Osman, Matrakçı Nasuh – Mecmû'atü't-Tevârih, Neşrî (Mehmed Neşrî) – Kitâb-ı Cihannümâ, Nişancı Tâcizâde Câfer Çelebi – Târih-i Pâdişâhân-ı Osmâniyye, Oruç Bey – Tevârih-i Â-i Osman, Şemseddin Ahmed Sivâsî – Târih-i Selâtin-i Osmanîyye, Şükrullah – Behcetü't-Tevârih, Tursun Bey – Târih-i Ebû'l-Feth, ., ÇALIŞMA ESERLER, ., Abidin Temizer – Balkan Tarihi Araştırmalarına Metodolojik Yaklaşımlar, Ali Arslan – Balkanlar'da Osmanlı-Türk Kimliği, Ali Özsoy – Balkanlarda Türk Soykırımı, Andrew B. Wachtel – Balkanlar Tarihi, Aron Rodrigue, Ayşe Atasoy – Türkiye ve Balkan Yahudileri Tarihi: 14. - 20. Yüzyıllar, Ayhan Yüksel – Osmanlı Balkanlarında Ayanlar ve Yerel Güçler, Ayşegül Can, Melih Duman – Geçmişten Günümüze Türkiye-Balkan Ülkeleri İlişkileri, Barbara Jelavich – Balkan Tarihi, I ve II, Bilal N. Şimşir – Balkan Savaşlarında Rumeli Türkleri: Kırımlar - Kıymırlar - Göçler (1821- 1913), Bilal N. Şimşir – Rumeli'de Türk Göçleri, Bilgin Çelik – Balkan İttifakı ve Osmanlı Diplomasisi, Cihan Yemişçi – Doğu ile Batı'nın Sınırında Osmanlı-Dubrovnik İlişkileri (1592-1714), Cihan Yemişçi – Dubrovnik'te Osmanlılar, Osmanlı-Dubrovnik İlişkilerinin Sosyal ve Hukuki Yönü, Cihan Yemişçi – Hilal ile Haç Arasında Osmanlı-Dubrovnik İlişkileri (1326-1592), Dennis P. Hupchick – Balkanlar, İki Dünya Arasında Bir Tarih, Divna Djuric-Zamolo – “Belgrad”, TVDİA, Edgar Hösch – Balkan Tarihi, Ellis Ashmead-Bartlett – Türklerin Rumeli'ye Vedası, Fatma Aysel İlgin – Avarlar , Feride Bozcu – Balkanlar ve Osmanlı'nın Kuruluş Yılları, Fikret Adanır, Suraiya Faroqhi – Osmanlı ve Balkanlar, Galip Çağ – Balkanlar, Öteki Avrupa'nın Kökleri ve İnşası, Geza David – “Macaristan”, TVDİA, Gürsoy Şahin – Osmanlı Dönemi Balkan Tarihi Üzerine Araştırmalar, Hakan Yavuz – Osmanlı'dan Günümüze Balkanlar ve Kimlik, Halil İnalıcık – “Rumeli”, TVDİA, Halil İnalıcık – Balkanlar ve Osmanlı Mirası, Halil İnalıcık – Osmanlı Hakimiyetinde Ortadoğu ve Balkanlar, Halil İnalıcık – Stefan Duşan'dan Osmanlı'ya, Halil İnalıcık – Türkler ve Balkanlar, I. E. Gueshoff – The Balkan League, Igor Despot, Mete Tunçay – Savaşın Tarafların Gözüyle Balkan Savaşları: Algılar ve Yorumlar, İbrahim Sezgin – “Paşa Livası”, TVDİA, İdris Bostan – Osmanlı Denizciliği ve Balkan Coğrafyası, İlber Ortaylı – Balkanlar ve Osmanlı Hakimiyeti, John Reed – Balkanlarda Savaş, Kemal H. Karpat – Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik, Lionel James – Türklerin Balkan Hezimet, Machiel Kiel – “Silistire”, TVDİA, Mehmet Ün – 93 Harbi'nden Balkan Savaşı'na: Rumeliye Veda, Münir Aktepe – Osmanlı'nın Rumeli'de İlk Fethettikleri Çimbi Kalesi, Necati Efendi – Tarih-i Balkan (yayına hazırlayan: M. A. Yekta Saraç), Nevill Forbes, D.G. Hogarth – Balkanlar (1830-1913), Nilgün Nurhan Kara, Şayan Ulusan – Türklerin Balkanları, Orhan Kılıç – Balkanlar'da Osmanlı İdaresi, Osman Karatay, Bilgehan Atsız Gökdağ – Balkanlar El Kitabı, Ö. Lütfi Barkan – Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler, Ramazan Balcı – Balkanlar'da Osmanlı Mirası ve Günümüz, Ramazan Özey – Balkanlar ve Balkan Ülkeleri Coğrafyası, Salih Özbaran – Osmanlı'nın Balkan Politikası Üzerine Denemeler, Seçil Akgün – Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki Toplumsal Yapısı, Serap Toprak – 19. Yüzyılda Balkanlarda Ulusçuluk Hareketleri ve Avrupalı Devletlerin Balkanlar Politikası, Serap Toprak – Balkanlarda İslamlaşma (16. Yüzyıl), Skender Rizaj – “Dalmaçya”, TVDİA, Tuğrul Kihtr – Balkanların Osmanlı Tarihi (1352-1913), Zafer Gölén, Birol Çetin, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkan Ekonomisi, Zekeriya Kurşun – Osmanlı Döneminde Balkan Coğrafyası, Uluslararası Balkan Tarihi ve Kültürü Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Yücel Öztürk, Mehmet İnbaşı, Mehmet Kerim – Osmanlı Hakimiyetinde Balkanlar - Sosyo-Ekonomik ve İdari Bakış
--	--

Hafta	Konu
1	Giriş: Osmanlı'nın Balkanlar'a Yerleşme Süreci ve İlk Fetihler
2	Balkanlar'da Osmanlı Hakimiyetinin Kurumsal Temelleri: İlk İdari Yapılanmalar
3	Eyalet Sistemi: Sancaklar, Beylerbeylikler ve Merkez-Taşra İlişkileri
4	Tımar Sistemi ve Toprak Yönetimi: Uygulamalar ve Yerel Yansımalar
5	Balkanlar'da Osmanlı Adalet ve Vergi Sistemi
6	Gayrimüslim Toplumlarla İdari İlişkiler: Millet Sistemi ve İltizam Uygulamaları
7	Osmanlı İdaresinde Balkan Şehirleri: Yerel Yönetimler ve Kentsel Kurumlar
8	Ara Sınav
9	Balkanlar'da Osmanlı Askerî Teşkilatı ve İskân Politikaları
10	Balkanlarda İsyanlar ve Merkezi İdarenin Müdahale Yöntemleri
11	XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Balkanlar'da İdari Dönüşümler
12	XIX. Yüzyılda Tanzimat Reformlarının Balkanlar'daki Uygulama Süreci
13	Vilayet Nizamnameleri ve Balkanlar'da Modern İdareye Geçiş
14	Milliyetçilik Akımları, Ayrılıkçı Hareketler ve Osmanlı İdaresinin Tepkisi
15	Osmanlı'nın Balkanlar'daki İdari Mirası: Günümüze Yansımaları
16	Yarıyıl Sonu Sınavı

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	14	3
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	14	3
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme, takım çalışması	Beyin Fırtınası	14	2
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Küçük Grup Tartışması	12	1
Ara Sınav 1		1	1
Kısa Sınav 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yüğü:		127	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		4,98	

Program Çıktıları

1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki idari yapılanmasını ve taşra teşkilatını açıklayabilir.	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
Eyalet ve tımar sistemlerinin Balkanlar'daki toplumsal yapıya etkilerini analiz edebilir.	4	3	4	3	4	3	4	3	4	5	4	5	4	5
Osmanlı'nın Balkanlardaki gayrimüslim topluluklarla kurduğu idari ilişkileri değerlendirebilir.	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
Tanzimat sonrası Balkanlar'daki idari reformları ve sonuçlarını yorumlayabilir.	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3
Osmanlı idaresinin Balkanlar'daki uzun vadeli mirasını tarihsel kaynaklara dayalı olarak tartışabilir.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
Ortalama Değer	4,2	4	4,2	4	4,2	4	4,2	4	4,2	4,4	4,2	4,4	4,2	4,4